

sättet för deras inhemtande och odling och af deras skilda inflytande på samhället och den mensklige kulturen öfverhufvud, med hänvisning till de misstag och förirringar, som erfarenheten visat vara för denna kultur menliga. Denna vetenskap har således på en gång att åskådliggöra vetenskaplighetens höga värde och väcka ungdomen till sann kärlek för studier, samt att varna densamma för de afvägar, till hvilka en sig sjelf lemnad forskning kan leda, om den ensidigt fasthåller sina förmenta resultat, utan afseende på vetenskapernas allmänna ståndpunkt, samhällets behof och den närvarande bildningens fordringar.

Erfarenheten lär, att ungdomen sällan felar af ondt uppsåt, utan antingen af lättsinne eller af missförstånd, det senare understödt af en öfverdrifven sjelfförtröstan. Mot lättsinnet har man att ställa en sträng moral, och mot falska åsichter och sjelfförtröstan hänvisningen på det ofantliga, ansträngda arbete, de uppföringar och lidanden, som hvarje steg framåt kostat menskligheten, på de många misstag, hvilka äfven vid de allvarligaste bemödanden varit mensklighetens lott. Kommer härtill hos den lärare, som har att framställa allt detta, någon förmåga att leda ungdomen på den väg, hvilken af erfarenheten bepröfvad lofvar sann framgång i vetande och bildning, så måste utan tvifvel hans verksamhet utöfva ett gagneligt inflytande på dess håg för studier, men derjemte hos densamma fostra det allvar och den besinning af förhållandenas kraf, förutan hvilka Staten icke kan hoppas, att bland den finna värdiga redskap för sina ändamål.

Det är anställandet af en lärare i anförda ämnen jag vågar föreslå, öfvertygad, att ett Nådigt bifall till detta förslag skall medföra största gagn för Universitetets framtid.

Men emedan namnet Hodegetik förefaller lika kärft, som det för de flesta är fremmande, icke heller fullt motsvarar vetenskapens art och omfång, torde den föreslagna lärareplatsen lämpligare kunna benämnas *Professionen i Sedelära och Vetenskapernas System*, med åliggande för innehafvaren, som borde räknas till, Historico-Filologiska fakulteten, att föreläsa i *Allmänna Moralen, öfver Vetenskapernas inbördes samband, de särskilda vetenskapernas olika inflytande på mensklige kulturen och ordningen och sättet för deras studerande* samt att enskildt lemna de studerande all önskad ledning för inrättandet af deras studier.

Skulle förslaget vinna Eders Kejsrerlige Höghets Nådiga bifall, skall jag låta mig angeläget vara, att med min uppmärksamhet särskildt följa föreläsningarne i denna profession.

166 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 29. XI 1855
RA, Armfeltiska samlingen

Högvälborne Herr Grefve!

Högvälborne Herr Grefven behagade vid det företräde, hvarmed jag under Herr Grefvens senaste vistelse härstädes hedrades, gunstigt till mig ställa en fråga angående de tilltänkta förändringarne i landets skolväsende. Mitt ödmjuka svar blef genom tredje persons mellankomst afbrutet. Denna fråga, och det förtroende Högvälborne Herr Grefven i öfrigt haft godheten visa mig, beder jag ödmjukast få åberopa såsom en ursäkt för den frihet, jag vågat taga mig, att med detta bref taga Herr Grefvens uppmärksamhet i anspråk.

Vördes Högvälborne Herr Grefve anse, att ingen oblyg inbillskhet,

utan blott varmt intresse för sak härvid ledt mig; och att endast den tillit, det är Herr Grefvens beundransvärda förmåga gifvet att framkalla äfven hos den ringaste, gifvit mig mod, att i ödmjukast bilagda betänkande oförbehållsamt uttala ett ogillande af en hög auktoritets åtgärd.

10 Skulle jag också icke lyckas öfvertyga Herr Grefven om vådan af det förslag till elementarläroverkets reformerande, som Kejsrerliga Senaten för Finland afgifvit, hoppas jag dock, att Herr Grefven upplyst skall finna, att en reform öfverhufvud icke är så brådskande nödvändig, att icke tid nog gifves för en grundligare pröfning af hvad i saken bör tillgöras.

Man säger, att Kejsrerliga Senaten utan all diskussion antagit förslaget, och att det genom Herr Generalgouverneuren skall direkt föredragas hos Hans Kejsrerliga Majestät. Om möjligheten af ett sådant förfarande kan jag icke göra mig någon föreställning. Men om så kan ske, har saken sannerligen mera utseende af en intrig, än af en åtgärd, framkallad af omtanke för landets framtid och kommande generationers bildning.

20 Då omständigheterna icke för närvarande torde medgifva verkställande af den del af förslaget, som angår ökadt Statsanslag för skolverket, vore det så mycket beklagligare, om detsamma skulle i öfriga delar stadfästas. Man borde tvärtom kunna hoppas, att svårigheterna i förstnämndt hänseende skulle föranleda hela reformens uppskjutande till en lugnare tids mognare pröfning.

Jag vågar försäkra, att med mig ett stort antal sakkunnigare män i landet skulle glädjas af en sådan sakens utgång; Och för den finnes numera intet annat hopp, än Högvälborne Herr Grefvens upplysta insigt och fosterlandskärlek.

30 Jag behöfver icke betyga, att jag väl insedt, att, ehuru mycket jag varit i behof af goda råd för denna min ödmjuka framställning, saken icke tål något meddelande till tredje person. Äfven af denna anledning vågar jag hoppas på Högvälborne Herr Grefvens benägna öfverseende med ofullkomligheterna i min ödmju framställning, hvilken tidens korthet gjort än sämre, än den möjligen kunnat blifva, om jag icke fruktat, att komma försent.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda

Högvälborne Herr Grefvens
aldraödmjukaste tjänare
40 Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 29 November 1855.

167 ÄR EN REFORM AF ELEMENTARLÄROVERKET BEHÖFLIG?

RA, Armfeltsska samlingen

50 En reform i skolundervisningen i landet har, såvidt känt är, kommit i fråga närmast af skäl, att några preliminära examina vid universitetet försvunnit, nemligen s. k. Seminarii-examen för blifvande prester, Logices-examen för jurister och filosofiska Landtmäteri-examen.

Detta inbillade skäl för reformen visar sig dock vara fullkomligt grundlöst. Ty för anförda examina fordrades och fordras hufvudsakli-